

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра галузевої соціології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІОЛОГІЯ ПОЛІТИКИ

для студентів

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність 054 «Соціологія»
освітній рівень бакалавр
освітня програма «Соціологічне забезпечення управлінських процесів»
вид дисципліни обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2022/2023
Семестр	7
Кількість кредитів ECTS	4
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	іспит

Викладач: Олексій БОРОВСЬКИЙ

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» ____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» ____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КНІВ – 2022

Розробник:
Олексій БОРОВСЬКИЙ, кандидат соціологічних наук, доцент кафедри галузевої соціології

ЗАТВЕРДЖЕНО
Зав. кафедри галузевої соціології
_____ (підпис) Ольга БЕЗРУКОВА
Протокол № 20 від «27» липня 2022 р.

Схвалено науково - методичною комісією факультету соціології

Протокол від «29» липня 2022 року № 8
Голова науково-методичної комісії _____ (підпис) Тетяна ЧЕРВІНСЬКА

1. Мета дисципліни – формування цілісного розуміння теоретичних засад, сутності та специфіки функціонування політичної сфери суспільства, а також соціологічного дослідження діяльності та поведінки політичних суб'єктів.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

Для ефективного оволодіння знаннями, вміннями і навичками у сфері соціології політики є опанування студентами основ таких навчальних дисциплін як «Соціально-політичні студії», «Теорія та історія соціології».

3. Анотація навчальної дисципліни: Дисципліна скерована на формування навичок використання понятійного і методичного інструменту соціологічної науки для аналізу політичних процесів та діяльності суб'єктів політики.

Навчальна дисципліна «Соціологія політики» підготовлена для студентів спеціальності «Соціологія», ОП «Соціологічне забезпечення управлінських процесів» та спрямовує студентів до аналізу політики з позицій соціальних основ політичної сфери, розуміння соціальних детермінант таких проблем як влада, держава, конфлікти тощо. Студенти ознайомляться із основними західними концепціями розуміння політики, а також оволодіють інструментарієм прикладного соціологічного аналізу вивчення діяльності суб'єктів політики.

4. Завдання (навчальні цілі):

- Засвоєння основних понять і структури даної галузі соціологічного знання;
- Вивчення методологічних засад соціології політики;
- Формування аналітичних уявлень про політику;
- Розкриття значень основних понять дисципліни: влада, демократизація, інтереси, електоральна поведінка, політична свідомість, маніпуляції тощо;
- Висвітлення напрямків сучасного теоретизування у цій дисципліні;

Що спрямовано на формування наступних **компетентностей:**

- ЗК04. Здатність бути критичним і самокритичним.
- СК02. Здатність до опанування та використання основних класичних та сучасних соціологічних теорій.
- СК03. Здатність аналізувати соціальні зміни, що відбуваються в Україні та світі в цілому.
- СК09. Здатність прогнозувати розвиток соціальних процесів в організаціях, галузях та регіонах.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Мати знання про соціологічні поняття, концепції, теорії політики та методи для аналізу й інтерпретації політичних явищ і процесів, соціальних проблем та конфліктів в Україні та світі у їхньому сучасному та/або історичному контексті.	Лекція, семінар, самостійна робота	Усні доповіді, індивідуальне завдання	15
1.2	Вміти самостійно шукати та критично аналізувати та узагальнювати політичну інформацію з різних джерел.	Лекція, семінар, самостійна робота	Індивідуальне завдання	20
2.1	Вміти готувати та здійснювати презентацію результатів досліджень	Лекція, семінар, самостійна робота	Контрольна робота, усні доповіді, індивідуальне завдання	30

2.2	Вміти використовувати теоретичні та емпіричні знання щодо вивчення ефективності політичних рішень для різних соціальних груп.	Лекція, семінар, самостійна робота	Контрольна робота	35
-----	---	------------------------------------	-------------------	----

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Програмні результати навчання (назва)	Результати навчання дисципліни (код)			
	1.1	1.2	2.1	2.2
РН01. Використовувати понятійний апарат соціології в освітній, дослідницькій та інших сферах професійної діяльності.			+	+
РН03. Застосовувати положення соціологічних теорій та концепцій до дослідження соціальних змін в Україні та світі.		+		+
РН04. Пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних явищ у контексті професійних задач.	+		+	

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. контрольна робота 1 з тем 1-5 (тест): РН 1.1, 1.2 — **10 балів/ 5 балів.**
2. контрольна робота 2 з тем 6-11 (тест): РН 2.1., 2.2 — **10 балів/ 5 балів.**
3. Індивідуальне завдання 1 (рецензія) РН 1.1, 1.2 – **10 балів/ 5 балів**
4. Індивідуальне завдання 2 (презентація «Основні моделі електоральної поведінки») РН 2.1, 2.2 – **10 балів/ 5 балів.**
5. Індивідуальне завдання 3 (есе на тему: «Основні канали політичної комунікації під час виборчої кампанії») РН 1.1, 1.2 – **10 балів/ 8 балів.**
6. Оцінювання роботи під час семінарських занять з тем 1-11 РН 1.1, 1.2, 2.1, 2.2 – **10 балів/ 8 балів**

- підсумкове оцінювання – іспит РН 2.1., 2.2

- умови допуску до підсумкового іспиту: для студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів, ніж *критично-розрахунковий мінімум – 36 балів* для одержання допуску до іспиту обов'язковим є складання контрольних робіт.

7.2 Організація оцінювання:

1. Оцінювання роботи під час семінарських занять з тем 1-11: РН 1.1, 1.2, 2.1, 2.2 — протягом навчального семестру.
2. Індивідуальне завдання 1 (рецензія): РН 1.1, 1.2 – після Тем 2.
3. Контрольна робота 1 з тем 1-5 (тест): РН 1.1, 1.2 — після Тем 5.
4. Індивідуальне завдання 2 (презентація «Основні моделі електоральної поведінки») РН 2.1, 2.2 – після Тем 6.
5. Індивідуальне завдання 3 (есе на тему: «Основні канали політичної комунікації під час виборчої кампанії») РН 1.1, 1.2 — після Тем 9.
6. Контрольна робота 2 з тем 6-11 (тест): РН 2.1, 2.2 — після Тем 11

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та семінарських занять

Тема	В тому числі		Самостійна робота
	Лекції	Семінарські заняття	
<i>1. Соціологія політики: предмет, методи та концепції</i>			
1. Предмет та історія соціології політики	2	2	4
2. Політичний простір: досвід та практика соціологічного дослідження	2	2	8
3. Соціальна структура суспільства і влада			8
4. Соціальні групи як суб'єкт політики		4	8
5. Партії та групові інтереси в структурі влади	2	2	4
<i>Контрольна робота 1.</i>	2		
<i>2. Політична культура: участь і поведінка соціальних суб'єктів у політиці</i>			
6. Політико-ідеологічна ідентифікація населення	2	2	8
7. Політична культура	2	2	8
8. Психологія мас та масова політична свідомість	2	2	8
9. Електоральна поведінка	2	2	8
10. Поняття й зміст політичної комунікації.	2	2	8
11. Соціологічне забезпечення виборчої компанії	2	2	4
<i>Контрольна робота 2.</i>		2	
Всього	20	24	76

Загальний обсяг – 120 годин, в тому числі:

Лекції – 20 годин

Семінарські заняття – 24 годин

Самостійна робота – 76 годин

9. Рекомендована література

Основна:

1. Дембіцький С. Політична культура українського суспільства: тенденції розвитку в умовах новітніх викликів. К.: Ін-т соціології НАН України, 2019. -196с.
2. Основи політичної соціології : навчальний посібник для студентів соціогуманітарних спеціальностей / М. А. Безносів, Т. М. Дублікаш, А. Д. Литовченко та ін. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 252 с
3. Фісун О. Політико-режимна трансформація України та дилеми пострадянського неопатримоналізму: гегемонія, картель чи консенсус еліт? // Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. Питання політології. – 2002. – №555. - С.42-51.
4. Democratization. Christian W. Haerpfer Patrick Bernhagen Ronald F. Inglehart Christian Welzel. – Oxford Uni Press, 2018. – 472p (Розділ -9, 12,13,14, 20)
5. Seymour Martin Lipset Political Man. The social bases of politics.. Doubleday, New York, 1960. 432 pp. (p.21-39; p.179-279; p. 285-344)

Додаткова:

1. Боровський О.О., Бондаренко М.В. Емпірична фіксація політичної мімікрії \ \ Релігія та Суспільство.- Міжнародний часопис. - Чернівці: Черн. нац. ун-т, 2017.-№1.- С.81-91.
2. Вишняк О.І. Електоральна соціологія: історія, теорія, методи . - К.: Інститут соціології НАН України, 2000. - 309 с.
3. Соціологія політики: Підручник: у 2-х частинах. / За ред. В.А. Полторака, О.В. Петрова, А.В. Толстоухова. – К.: Вид-во Європейського ун-ту, 2011.
4. Хантігтон С. Політичний порядок у мінливих суспільствах. К.: Наш Формат, 2019. – 448с. (Розділ 5. Революція і політичний порядок).
5. Шведа Ю.Р. Теорія політичних партій і партійних систем: Навч. Посібник. – Львів: Тріада плюс,2004. – 528 с.
6. Beus J.de. Audience Democracy: An Emerging Pattern in Postmodern Political Communication / Jos de Beus // Political Communication in Postmodern Democracy Challenging the Primacy of Politics / [edited by Kees Brants, Katrin Voltmer]. – Palgrave Macmillan, 2011. – P. 19–38.
7. Farrell D. Campaign Strategies and Tactics / D. Farrell. - CA : Sage, 1996. - 270 p.
8. Norris P. A virtuous circle: Political communications in postindustrial societies / Pippa Norris. - New York : Cambridge university press, 2000. - 368 p.